

parentněji a spravedlivěji a aby se předešlo dodatečné byrokratické zátěži kladené na školy (OECD, 2010d). Kromě toho tyto programy jsou často krátkodobé a neumožňují, aby školy přistupovaly po delší dobu k znevýhodněným žákům konzistentně.

V Nizozemí je v současné době navrhován program, který by v jižním Rotterdamu, což je oblast vykazující největší deprivaci ve státě, propojil zdroje od různých přispěvatelů.¹³ V rámečku 2.8 jsou uvedeny další příklady z Francie a Řecka.

Rámeček 2.8. Francouzská a řecká zkušenost z vytváření zvláštních vzdělávacích oblastí

Ve **Francii** začaly vznikat zvláštní vzdělávací oblasti již v roce 1981 a ty byly původně koncipovány k podpoře nových vzdělávacích projektů a partnerství s místními zainteresovanými stranami za účelem zvýšení výkonnosti škol v akademické oblasti (Bénabou, Kramarz a Prost, 2009). Znakem podpory zvláštních vzdělávacích oblastí byly zóny prioritního vzdělávání - *Zones d'Éducation Prioritaire* (ZEP), které zahrnovaly 15 % žáků ze základních škol a škol poskytujících nižší střední vzdělání ve více než 800 oblastech. Dodatečné zdroje měly být použity zejména na snížení počtu žáků ve třídách a na pobídky učitelům i na dodatečné financování škol, které by jim umožnilo poskytovat další vyučovací hodiny. Školy při rozdělování zdrojů měly volnou ruku. Komplexní hodnocení poukázalo na nutnost provést určitá zlepšení (O'Brien, 2007; Bénabou, Kramarz a Prost, 2009). Dodatečné zdroje totiž měly jen omezený vliv na výkonnost škol z hlediska poskytování kvalitního akademického vzdělávání. Kvalita učitelů se snížila, protože prémie nebyly dostatečně vysoké, aby přitáhly zkušenější pedagogy, a pobídky k rychlejšímu kariéernímu postupu měly za následek vyšší fluktuaci. Sociálně-ekonomické složení v oblastech s prioritním vzděláváním (ZEP) se zhoršilo a žáci navštěvující tyto školy byli poznamenáni společenským stigmatem.

Výsledky ukázaly nutnost koncentrovat více zdrojů v menším počtu škol. Ve školním roce 2006/2007 byly existující sítě nahrazeny dvěma sítěmi, aby bylo možné odlišit úrovně potřeb: *Réseaux de Réussite Scolaire* (RRS, „sítě školního úspěchu“), které zahrnují kolem 14 % žáků, kteří plní povinnou školní docházku, a *Réseaux d'Ambition Réussite* (RAR, „sítě ambiciózního úspěchu“), které jsou omezeny na znevýhodněné školy. RAR představují školy, kde je náklad na žáka o 16 % vyšší, než je průměr. RAR dostávají dodatečné finanční prostředky zejména na další učitele (90 %) a bonusy (8 %). Ve školním roce 2010/2011 byl realizován nový program, který se zaměřil na rozšiřování inovací v pedagogice, života ve škole a lidských zdrojů a na poskytování bezpečnějšího prostředí (Moisan, 2011).

V **Řecku** právě probíhá nová iniciativa, která zřizuje zóny prioritního vzdělávání (ZEP). Tato politika přesunuje pozornost od určitých konkrétních komunit (Rómové, přistěhovalci a muslimská menšina) k celým oblastem. Program se konkrétně zaměřuje na širší komunity, které budou zahrnovat znevýhodněné školy působící v chudých regionech, takže zaměří pozornost na znevýhodněné školy a jejich znevýhodněné žáky. Zóny prioritního vzdělávání spojují zdroje, které by měly pomoci vypořádat se se sociálními a regionálními nerovnostmi a umožnit blíže prozkoumat jejich příčiny. Oblasti prioritního vzdělávání jsou identifikovány s použitím sociálních a vzdělávacích ukazatelů, které se zaměřují na všechny předškolní zařízení, základní a střední školy, které potřebují podporu. Podpora není omezena na žáky a školy, ale zaměřuje se rovněž na rodiče, takže spoléhá na spolupráci mezi ministerstvem školství a dalšími ministerstvy (zaměstnanosti, spravedlnosti). Proto zóny prioritního vzdělávání vznikají jako horizontální síť opatření vzdělávací a sociální politiky v regionech, které zažívají deprivaci ve více oblastech (Zdroj: řecké ministerstvo školství, program je v současné době připravován).

Zdroje: Bénabou, R., Kramarz, F., Prost, C. (2009), "The French Zones d'Éducation Prioritaires: Much Ado about Nothing?" *Economics of Education Review*, sv. 28, č. 3, str. 345-356; O'Brien, P. (2007), "Enhancing Incentives to Improve Performance in the Education System in France", *OECD Economics Department Working Papers*, č. 570; Moisan, C. (2011), *Comment en finir avec l'échec scolaire: les mesures efficaces*, Projet de rapport national de base de la France. www.oecd.org/edu/equity; Ministerstvo školství Řecka (2011), *Overcoming School Failure: Policies that Work, National Report Greece*. www.oecd.org/edu/equity